

tur. Res & sacramentum simul, est character, qui per rem externam & sensibilem significatur, & simul gratiam sanctificantem significat.

CAPUT II.

De singulis Ordinibus in particulari.

3. Dicens & conveniens fuit, plures dari Ordines hic in Ecclesia: Nam ut discutit S. Thomas hic qu. 37. art. 1. *Ordinum multitudine est inducta in Ecclesiam propter tria. Primo quidem propter Dei sapientiam commendandam, qua in distinctione rerum ordinata maximè reluet, tam in naturalibus, quam in spiritualibus; quod significatur in hoc quod Regina Saba, videns ordinem ministrantium Salomori, non habebat ultra spiritum, deficiens in admiratione sapientia illius. Secundo, ad subveniendum humana infirmitati, quia per unum non poterant omnia qua ad divina mysteria pertinebant, expleri, sine magno gravamine, & ideo distinguuntur Ordines diversi ad diversa officia. Tertio, ut via proficiendi hominibus amplius detur, dum plures in diversis officiis distribuantur, ut omnes sint Dei cooperatores, quo nihil est divinus, ut Dionysius dicit.*

4. Congruum etiam & conveniens fuit, ut multitudine Ordinum in Ecclesia, ad numerum septeniarium reduceretur, nam ut ratiocinatur idem S. Doctor ibidem art. 2. Tot debent esse Ordines in Ecclesia, quot sunt specialia ministeria exercenda circa illud quod omnium Augustissimum est in ea, nimirum sacramentum Eucharistiae: illa autem sunt septem, videlicet ministerium ad Eucharistiam consecrandam, & hoc est Sacerdotum; ministerium ad Eucharistiam dispensandam, ejusque materiam sacerdoti proximè tradendam, & hoc est Diaconorum; ministerium ad parandam materiam in vasis sacris, & hoc est Subdiaconorum; vel in vas non sacris, eamque præstandam Subdiacono, & hoc est Acolytorum; ministerium ad arcendum eos qui neque sunt etiam remotè, neque fieri volunt capaces suscipiendi Eucharistiam, scilicet infideles, & hoc est ministerium Ostiariorum; ministerium ad instruendum eos qui volunt fieri capaces, quales sunt Cathechumeni, & hoc est ministerium Lectoris; denique ministerium ad removendum impedimentum quod aliqui etiam sufficienter instruti, habent ex Dæmonis potestate, quales sunt energumeni, & hoc est ministerium Exorcistarum.

5. Ex his Ordinibus, tres priores, nempè Sacerdotum, Diaconorum, & Subdiaconorum, dicuntur maiores, quia constituant hominem in altiori gradu potestatis, & antonomasticè sacri, quia annexum habent continentie votum, quo iis initiati specialius & firmius Deo consecrantur. Quatuor alii dicuntur minores, & non sacri, ob rationem contraria.

De fide certum est, Ordinem Sacerdotalem esse verè & propriè sacramentum, id enim à Tridentino less. 23. can. 2. & cap. 1. definitum est, & sequitur necessariò ex dictis capite præcedenti; si enim aliqua ordinatio Ecclesiastica sit verè & propriè sacramentum, cum Ordo sacerdotalis sit omnium potissimum, & finis ad quem omnes alii inferiores referuntur, certum esse debet illud esse propriè sacramentum. Idem de Diaconatu sentiunt ferè omnes, excepto Durando, & Cajerano, & constat ex eo quod Actuum 6. ab Apostolis collatus est per impositionem manuum, sicut Presbyteratus, &

apud Latinos confertur per hanc formam, *Accipe Spiritum Sanctum, &c.* quae verba manifestè declarant, in ordinatione Diaconi gratiam Spiritus Sancti conferri, ut ait Anastasius 11. in epist. 2. ad Anastasium Imperatorem. Unde Hieronymus contra Vigilantium cap. 1. Diaconatum expresse vocat *Sacramentum Christi*. Idem communissime docent Theologi, licet minori cum certitudine, de subdiaconatu, cùm ille pariter causet gratiam sanctificantem, ut constat ex Florentino in decreto Eugenii, ubi post assignatas materias, & formas, ac ordinariū ministerium Diaconatus, & Subdiaconatus, subiungit effectum hujus sacramenti esse augmentum gratiae: Ergo censet, non solum Diaconatum, sed etiam Subdiaconatum, conferre gratiam sanctificantem, & per consequens esse sacramentum. Id etiam de minoribus Ordinibus videtur probabilius, tum, quia illi imprimunt characterem, cùm initerabiles sint, ut docet D. Thomas hic qu.

35. art. 2. Unde Ecclesia omni sollicitudine curat, ut illi qui per saltum, non præmissis minoribus Ordinibus, ad Ordinem subdiaconatus promoti sunt, illos suscipiant; quod certè non præstaret, si illi ordines non essent vera sacramenta à Christo instituta, & imprimientia characterem, sed solum quædam ministeria seu officia ab illa introducta. Tum etiam, quia Florentinum, postquam dixit Ordinem esse sacramentum, & ejus materiam esse rem quæ traditur ab Episcopo in ordinatione, & formam, verba quibus res illa traditur, nominatimque id declaravit in Ordine Sacerdotali, & in Diaconatu, ac Subdiaconatu, subiungit, sic etiam debere intelligi in reliquis Ordinibus, ac proinde censet, in illis etiam reperiendi materiam & formam sacramenti, & per consequens, illos veram & propriam sacramenti rationem habere, sicut & alios. Similiter Tridentinum less. 23. cap. 2. ait: *Ab ipso Ecclesia initio, horum Ordinum nomina, & uniuscunque propria ministeria fuisse cognoscuntur: Ergo censet illos non ab Ecclesia, sed ab ipso Christo immediate fuisse institutos, subindeque esse vera sacramenta, sicut Diaconatum, & Subdiaconatum.*

6. Dices pliù, si Subdiaconatus esset sacramentum, & Ordo à Christo institutus, non posset ante illum ad Majores Ordines, & ad supremum, qui est Episcopatus, ascendi: Sed multi fuerunt ad Episcopatum evicti, non præmisso Subdiaconatu, ut referunt Petrus Arcadius lib. 9. de Sacram. cap. 9. & Joannes Morinus Congregationis oratori Presbyteri, in libro de Sacris Ecclesiæ ordinationibus parte 3. exercitatione 11. cap. 2. Ergo Subdiaconatus non est Sacramentum, & multò minus Ordines minores, illi inferiores.

Respondeo hoc argumentum probare, non solum Subdiaconatum, sed nec etiam ipsum Diaconatum, esse sacramentum; cùm idem Morinus loco citato plura ex antiquoru testimonij referat sacerdotum exempla, qui omisso Diaconatu, ad Presbyteratum, & Episcopatum promoti fuere in primitiva Ecclesia. Unde dicendum est, si vera sint illa exempla, Christum dispensasse in primitiva Ecclesia, ut non præmissis Ordinibus inferioribus, & Subdiaconatu, posset fieri ascensus ad Majores Ordines, & ad supremum, qui est Episcopatus, ob varias causas & necessitates tunc occurrentes. Vel hoc debet intelligi, non de omissione Ordinum inferiorum, quantum ad receptionem characteris, sed solum quoad exercitum & ministerium; interdum enim in primitiva Ecclesia aliqui viri sancti, ad Sacerdotium, vel Episcopatum promovebantur, antequam minorum Ordinum, & Diaconatum, ac Subdiaconatus

Subdiaconatus ministeria & officia exercere potuerint, quia tunc aliquarum Ecclesiarum necessitas id exigebat.

7. Dices secundò, neque Apostoli, neque Patres, iplorum temporibus proximi, ullam Acolytatus mentionem fecerunt, neque à Gracis hic Ordo admittitur: Ergo omnes Ordines Minores non sunt sacramenta à Christo instituta.

Respondeo negando Antecedens, Cornelius enim Papa in epistola ad Fabium Antiochenum meminit quadraginta duorum Acolytorum, qui suo tempore in Ecclesia Catholica erant. Et Hieronymus in primam ad Thessalonicenses, dicit epistolam illam fuisse missam per Oneum Acolytum. Alij vero Patres raro illius Ordinis mentionem fecerunt, quia in primitiva Ecclesia, propter personarum paucitatem & penuriam, officium Acolyti, à Diaconis vel Subdiaconis, altari ministrantibus, suppleri solebat. Idem dicendum de Ecclesia Graeca, ut enim refert Arcadius lib. 6. de Sacram. cap. 9. officium Exorcistæ apud Græcos exercetur à Sacerdotibus, Acolyti à Subdiacono, vel à Lectore, & Ostiarij à Subdiacono.

8. Dices tertio, si non solum sacerdotium, sed etiam Diaconatus, & Subdiaconatus, nec non quatuor Minores Ordines, sint sacramenta à Christo instituta, non erunt tantum septem sacramenta, sed tredecim. Sed nego sequelam licet enim quilibet ex septem Ordinibus sit sacramentum, nihilominus quia omnes Ordines inferiores Sacerdotio, tendunt ad ipsum, ut ad principale ministerium, & ad ritè ac convenienter peragendam corporis Christi consecrationem, ut ad finem ordinantur, ratione unitatis ordinis quam inter se habent, & finis ad quem tendunt, unicum Ordinis sacramentum dici possunt. Sicut Tractatu prædicti cap. ultimo diximus, Extremam Unctionem esse unum unitate atoma sacramentum, quia licet in ea sint plures unctiones & formæ partiales, illæ tamen ordinantur ad unum finem, & ad unum effectum, nempe ad tollendum omnes reliquias peccatorum.

9. Quares, an prima tonsura sit Ordo & sacramentum? Respondeo negativè cum S. Thoma hic qu. 40. art. 2. ubi hanc rationem assignat: In omni Ordine, veram sacramenti rationem participante, aliqua specialis & spiritualis potestas traditur ordinato: in prima verè tonsura, nulla talis potestas traditur, non enim per eam Clerici deputantur ad aliqua divini cultus officia, quæ à Laicis exerceri non possint, sed solum ad divinas laudes decantandas, ad quod specialis potestas non requiritur: Ergo tonsura Clericalis non est Ordo, sed dispositio quædam & præparatio congruentissima ad Ordines. Hujus autem ceremoniæ plures solent assignari rationes, præcipua est illa quæ affert Ildorus lib. 2. de divinis officiis cap. 4. ubi ait ideo tondenti Clericos, ut intelligent debere se curas superfluas resicare, que per crines, qui sunt superflua quædam capitum excreta, significantur. Quam etiam rationem innuit Gregorius in moralibus dicens: *Caput tondere, nihil aliud est, quam superflua cogitationes à mente resicare.* Hæc verò tonsura circularis est, & in modum corona, quia, ut inquit S. Doctor questi, citata art. 1. corona est signum regni, & figura circularis symbolum perfectionis: illi autem qui divinis ministeriis applicantur, adipiscunt regiam dignitatem, & perfecti in virtute esse debent. Cui consonat præclarum illud S. Antonini effatum: *Servire Deo, regnare est.*

10. Porò tonsurati vocantur Clerici, à voca-

bulo græco κληρός, quod sortem vel portionem significat, quia nimirum illi Deum pro sua sorte vel portione elegerunt. Unde can. Clericus 12. qu.

1. sic habet: *Clericus qui Christi servit Ecclesia, interpretetur primo vocabulum suum, & nominis definitione prolata, naturæ effigie dicitur: Si enī κληρός græc., sors latine appellatur, propriea vocantur Clerici, vel quia de sorte sunt Domini, vel quia Dominus sors, id est pars Clericorum est. Qui autem vel ipse pars Domini est, vel Dominum partem habet, talcm se exhibere debet, ut & ipse possideat Dominum, & possideatur à Domino.*

CAPUT III.

De materia & forma essentiali Sacerdotij & Diaconatus.

Non agimus hic de materia & forma subdiaconatus, & Ordinum minorum, quia de illis nulla ferè est controversia inter Theologos, sed solum de materia & forma essentiali Sacerdotij & Diaconatus, circa quas gravis ac celebris difficultas est, an scilicet manus impositionis essentialiter ad illam requiratur, vel sola instrumentorum traditio, cum forma verborum ipsi correspondent, totam ordinationis Sacerdotum & Diaconorum essentialiam constitutat? Pro cuius resolutione,

1. Dico, Sola instrumentorum traditio, cum forma verborum correspondente, constituit totam essentialiam ordinationis Sacerdotum, & Diaconorum: impositione tamen manum, non est cæmonia aliqua omnino accidentalis ordinationis sacerdotali, sed ad ejus integratatem pertinet.

Prima pars probatur primò ex Florentino in decreto Eugenij, ubi sic dicitur: *Ordinis materia est illud per cuius traditionem confertur Ordo, sicut Presbyteratus traditur, per calicem cum vino, & paten cum pane, porrectione. Quibus verbis pro materia Presbyteratus assignat tantum porrectione calicis cum vino, & paten cum pane. Et paulò post, formam ejus tradens, ait: Forma Sacerdotij talis est: Accipe potestatem offerendi sacrificium: Ergo censet manum impositionem, nec totalem, nec partialem esse Presbyteratus materiam; nec aliam esse ejus formam, quam hæc verba, Accipe potestatem offerendi sacrificium.*

Secundò probatur eadem pars ratione: Charakter Sacerdotalis imprimitur ante manum impositionem: Ergo illa non est de essentia ordinationis Sacerdotialis. Consequentia patet, Antecedens probatur primò ex D. Thoma hic qu. 37. art. 5. ubi sic concludit: *Ideo in ipsa datione calicis, sub forma verborum determinata, character Sacerdotialis imprimitur.* Secundò probatur ratione: Episcopus proferit porrigit calicem hæc verba: *Accipe potestatem offerendi sacrificium &c.* quæ potestas est ipsi charakter Sacerdotialis: Ergo cum verba illa debeat statim esse vera, & habere effectum quæ significant, ante impositionem manum, in ipsa traditione calicis, character Sacerdotialis imprimitur.

Confinatur: Neomystæ, seu Sacerdotes novitiati ordinati, antequam manus ipsis imponantur, cum illis verbis, *Accipe Spiritum Sanctum, &c.* simul cum Episcopo proferunt verba consecrationis: Sed hoc non permitteretur, nisi jam haberent potestatem ad consecrandum corpus & sanguinem Christi, subindeque characterem Sacerdotalem, qui